

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Udrag fra Herr Panthakaks Historie (DK)

Citation: Ewald, Johannes: "Herr Panthakaks Historie og Meeninger", i Ewald, Johannes: *Herr Panthakaks Historie og Meeninger*, udg. af Johnny Kondrup, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, cop. 1988, s. 11. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald01dkval-shoot-idm140540298021584/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Herr Panthakaks Historie og Meeninger

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

han imidlertid, saalænge som han blev der i Byen, var meget andægtig, og i sær aldrig forsemt nogen af sin Søsters Bede-Timer – Videre fortalte de, at hun kort efter denne Broders Bortreyse, havde faaet Brev, som hun sagde, fra sin Mand, med Begjæring ufortøved, at komme til ham i Holland – Ved denne Leylighed havde de først faaet at vide, at hun var gift – – Efter to Aars Forløb var hun uformodentlig kommet tilbage, med sin lille Christian i Skjædet – just vores Herr Panthakak – Hun var i dyb Sorg, som hun bar til sin Død – følgelig maatte hun vel være blevet Enke. – Efter den Tid opoffrede hun sig reent til Brødrenes Beste, og skyede meer end nogentid før al Omgang med de andre, som hun kaldte Verdens Børn; men om man og, for got Naboeskabs Skyld, engang imellem saagot som paatvang sig hende; saa kunde man dog ikke faae hende til at tale om andet, end om Tidernes Fordærvelse og de forestaaende Lande-Plager – Naar man uskyldig viis bragte hendes Mand paa Tale, saa fordreyede hun Øynene, sukkede dybt og svarede med et Sprog af Bibelen – Nogle var gaaet saa vit, at de havde spurgt hende, om han ikke heed Kùchlein; thi saaledes skrev hun sig, men de havde aldrig faaet andet Svar, end enten at hun Dag og Nat vilde bede for dem at de alle maatte blive rette Kùchleins; eller at hun havde gjort et helligt Løfte aldrig at nævne sin Mands rette Navn, for om mueligt, at glemme, at hun engang havde været saa kjødelig – – at gifte sig – Hun begyndte da i Almindelighed at fortælle, at hun dengang var meget ung og vild – – et sandt Verdens Barn – at det dog var skeet imod hendes Villie – men naar man nu tænkte, at hun vilde fortælle alting, var hun, førend man saae sig for, mit inde i Verdens Ugudelighed, og de sidste Tider. – De havde staaet mange Straffe-Prædikener ud, for at stille deres Nysgjerrighed tilfreds, men alt forgjæves – og hun døde, førend man kunde blive klog paa hende – Det var alt hvad disse gode Matroner kunde sige vores Panthakak for vist om hans Herkomst – De lagde med en betænkelig Mine til, at han vel maatte have en Fader; – og at man maatte haabe det beste – siden Madame Kùchlein aldrig kunde taale at see et uægte Barn, uden at besvime; og naar hun af en Hændelse blev vaer at et ungt Fruentimmer kyste et MandFolk; truede hun aldrig med mindre Straf end med Marschlandenes Oversvømmelse – Vor Panthakaks, dengang Christian Kùchleins Moder, havde som sagt ikke fundet for got, at give ham meer Oplysning i denne Sag, end de andre; og da han nogle Gange havde igjentaaget det næs-

viise Spørgsmaal, hvorfor han ikke ligesaavel havde en Papa, som alle andre Børn – da han ikke længere vilde lade sig nøye med den Erindring, at han burde betragte alle de fromme Folk, som han daglig saa, som ligesaamange Fædre – saa gav han ham engang for alle et Svar, der var saa eftertrykkeligt, at han holdt det for raadeligst ikke at spørge tiere – Vore ukjærlige Læsere, og de som overtiile deres Domme vil nu holde det for afgjort, at Herr Panthakak ikke var kommet paa den ordentligste Maade til sin Person – Han selv, naar han i Fremtiden sammenlignede det ovenanførte, med en og anden Omstændighed; var næsten overbeviist om, at ingen anden, end den omtalte yngste Broder, havde plantet ham i denne ulyksalige Verden; og det var i den Henseende, at han med al billig Ærbødighed for sin formeente Fader, meer end engang bandede den Skjæbne, der just skulde føre ham igennem F***, da der dog var andre, langt nærmere og bedre Veye til Tydskland – og det allene for at formeere de ulyksaliges Tal med en Panthakak – Vi som billige og ordentlige Historie-skrivere, vil gaae en Middel-Vey, da der findes en – Vi har naaet Madame Kuchleins Strængthed, ikke den Overbeviisning om hendes Dyd, at vi ey skulde holde det for meget mueligt, at hun overtiilet af en menneskelig Svaghed kan have gjort et lille Feyl-Trin, som vor gode Ven endog med nogen Rimelighed, efter Behag kan takke eller bande for sin Oprindelse – Men paa den anden Side har vi ikke heller den Tillid til Naboerskernes Ærlighed i de smaae Kjøbstæder, at de jo undertiden af en lille Hævngjærrighed eller blot for TiidsFordriv kan baade sige meer og mindre om en Ting, end de veed, ligesom Omstændighederne fordre det – Det er endog rimeligt, at det sidste har fundet Sted i dette Tilfælde. Madame Kuchleins halsstrænge Taushed i denne Sag, som man slet ikke kan undre sig over at hun iagtrog imod en Søn, der neppe var ti Aar, da han forlod hende; synes næsten unaturlig og unuelig imellem en halv Snees Frittersker, Trostersker, Raadgiversker, Fortællersker, Bagtalsker, og Himlen veed hvad for flere – Og hvorfor skulde hun have taugt? – Af Egensindighed? – Den kunde ikke holde Stand – Af Ydmyghed? – O Madame Kuchlein – – – Af Lyst til at blive mistænkt? – Det kunde maaskee for være – men af Mangel paa Opfindelser eller paa Dristighed? – – – O Madame Kuchlein –

Altsaa har vi sat Herr Panthakaks Fødsel i sit behorige Lys –

Vi seer tilbage, og blive med Fornøielse vaer, at vi har faaet et